

**Quæstionum Canonicarum, In Quinque Libros
Decretalium, Tomus ...**

In Librum I. Decretalium, Per quadraginta, & tres Titulos distributum, in
quo agitur De Constitutionibus, Seu Legibus universim ...

Krimer, Ferdinand

Augustæ Vindelicorum, 1706

Articulus II. De his, qui habent potestatem eligendi.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-73031](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-73031)

suo Monasterio, vel Collegio legitime habentus esse possessum, ea ratio in tali casu locum non habet. Ceterum, ut tenet glossa magna *ad med. in c. Contingit, de dolo*, & gloss. in *cit. reg. 1. V. beneficium*, iste casus specialis est, *in quo prescriptio non currit*. Unde, à principio canonicam institutionem non habentes, beneficium Ecclesiasticum non prescribunt, quamvis cum titulo colorato, & bona fide possideant; sic Covarruvias *ad reguh. Possessor*, p. 2. §. 10. n. 9. & alij, quos citat, & sequitur Barbosa hic n. 6. Ratio est, quia ingressus in beneficium sine canonica institutione, *viciosus est* per dict. *reg. 1.* talis autem ingressus prohibetur in *c. unic. de eo, qui mittitur in possess. in 6.* deinde beneficia Ecclesiastica licite non obtineri sine canonica institutione, est *iuris publici*; jura verò publica non prescribuntur, *l. prescriptio, C. de operibus publ. ibi: juri publico non debet obistere.*

1820.

Collig. 3. Clericum, licet sit in quietà possessione sui beneficij, teneri ostendere *titulum possessionis*, si requiratur ab ordinario Superiore; sic Covarruvias *cit. n. 9.* Navarrus *de offic. ordin. consil. 4.* & quavis per regulam *de triennali possessore* excludatur tertius ejusmodi Clericum inquietans in beneficio; non tamen excluditur ordinarius, ut notat Zerola *in praxi Episc. p. 1. V. Bulla*, V. *ad quintum*, & alij; quibus præmissis, procedendo ad electionem canonicam, seu strictè sumptam, quæ scilicet definitur personæ idoneæ ad Ecclesiæ vacantis Pastoralem dignitatem, seu Prælaturam; per eos, quibus jus eligendi competit, canonica vocatio, prout sumitur ex *c. cum in cunctis*, & *c. quia propter*, *h. t. junct. gloss. in c. unic. de postulat. in 6.* V. *vera postulatio*; per singulas partes exponenda venit.

1821.

Dicitur 1. *ad Ecclesiæ vacantis pastoralem dignitatem*. Nam electio strictè sumpta solum fit ad Ecclesias vel sæculares, vel Regulares *vacantes*, hoc est, viduatas pastore suo, qui tanquam caput, vel per modum capitis, seu Prælati eum jurisdictione ordinaria, seu generali præsit, & cui omnes, qui in eadem Ecclesia sunt, subjecti sint. Colligitur ex *c. quia propter*, *cit. ibi: Ecclesiæ viduata provideant de Pastore*, V. Azor *p. 2. l. 6. c. 14. q. 2. & 5.* Observandum autem. 1. quòd si electus

ante confirmationem moriatur, beneficium non *vacet* per illius, sed per obitum præcedentis possessoris; Streinius *p. 1. tit. 5. §. 2. n. 2.* deinde non censi Ecclesiam *vacare*, seu viduari per obitum inferiorum dignitatum, personatum, &c. quia habentes ista non sunt caput, seu Prælati talis Ecclesiæ cum jurisdictione ordinaria, & generali; sic Pirhing *de elect. n. 1. §. dicitur primo.*

Dicitur 2. *electio, vocatio canonica*, seu solennis, in qua scilicet servatur forma eligendi à sacris canonibus præscripta, de qua dicam in *seqq.* advertendum autem, dici *vocationem* potius, quàm *institutionem*, ut distinguatur à reliquis modis acquirendi tum inferiora beneficia, tum dignitates ac Prælaturas. Nam alijs modis, quàm per electionem acquiri posse beneficia tam duplicia, quàm simplicia, constat ex dictis. Nec enim omnia sunt electiva, sed multa collativa; collatio enim acceptata confert jus *in re* ipsius beneficij collati; electio autè acceptata solum jus *ad rem*, ante confirmationem; Extrav. *ad regimè, de præbend. inter communes*. Secundo beneficia electiva non vacant ante confirmationem per obitum electi, non confirmati. Tertio electus ante confirmationem potest liberè renunciare beneficio, seu prælaturæ etiam sine consensu Superioris; & ante confirmationem non potest administrare; de quibus plura in sequentibus.

1822.

ARTICULUS II.

De his, qui habent potestatem eligendi.

Jus eligendi penes Collegium est, *c. r. de elect.* ubi dicitur, quòd in Ecclesia, seu Congregatione Ecclesiastica Prælati, per congregationem, seu Capitularium electionem præfici debeat; sin verò aliter quis Ecclesiam affectus sit, tanquam qui per cupiditatem, & contra canonicæ regulæ disciplinam ingressus, removendus sit, & *si quis aliter, quàm per canonicam electionem ad Prælaturam assumatur*, nimirum ab his, qui jus eligendi non habent, *nulla, & invalida sit promotio*, & habeatur pro *intrafo*, atque adeò debeat removeri; quia non per legitimam viam in Ecclesiam est ingressus; si autem quaras, quid

1823.

quid sit Collegium? Resp. ex communi placito juxta L. Neratius, ff. de verb. signific. statui, collegium, esse congregationem, quam ad minus tres facere possunt. Nam duo faciunt congregationem; Collegium, tres; populum, decem; turbam 25. gregem, quinque porci, vel decem oves, ut notat Bernard. c. 1. de elect. Vid. gloss. in c. 1. ro. q. 1. Cæterum per Collegium hic intelligitur cætus Clericorum, qui ut fratres, seu membra, constituunt unum corpus Ecclesiasticum, seu congregationem, cujus caput sit Prælatum à congregatione, seu collegio eligendus, vocanturque Canonici, seu Capitulares. Collegium dicitur Ecclesiasticum, si major pars fuerit Clericorum, imò data æqualitate juxta Panormitanum in c. ex literis, de constit. quia magis dignum trahit ad se minus dignum, c. quod in dubijs, de consecr. Ecclesiar. Differre Collegium à Societate, tradit Sylvester V. Collegium num. 2. ex L. 1. ff. quod cujusque universitatis nomine; ubi dicitur, quòd socij alicujus congregationis possint facere collegium; ergo societas non est collegium. Accedit, quòd societas morte unius socij solvatur, L. adeo pro socio: at collegium in uno residere potest, L. Sicut, ff. quod cujusque universitatis. Unde sicut grege legato, si unum solùm animal remanserit, peti potest, L. Si grege, ff. de legat. 1. sic si unus tantùm Canonicus remaneat, potest à Superiore petere, ut Ecclesiæ provideatur; Baldus in L. ult. ff. de negotijs gestis. Collegij appellatione veniunt etiam monasteria, & conventus religiosorum, ut tradit Gonzalez ad reg. 8. Cancell. gloss. 8. nu. 5. Licet autem Collegium Canonicorum in se non habeat prælaturam Episcopalem, potest tamen dare non auctoritate propria, sed ex potestate officij sibi concessi à jure canonico, vel vi ejus à Papa; Abbas in c. 1. de elect. n. 9.

1823. Ex dictis colliges, Clericis, qui non sunt membra Capituli, de jure communi, non competere jus eligendi Prælatum, juxta glossam communiter receptam in c. penult. de Cleric. non resident. V. Assissios; & Abbatem in c. 1. h. 1. n. 2. & 11. Barbosa de offic. Episcopi, p. 1. tit. 1. c. 3. n. 16. Capituli enim appellatione non continentur Clerici, quantumvis beneficiarij, sed soli Canonici, ut tenet Abbas in c. Scri-

Tom. I.

ptum, n. 4. de elect. & Rota in Romana Concord. 3. Aprilis, 1609. coram Cardin. Cavourerio impressa per Farinacium decis. 183. n. 1. id, quod colligitur etiam ex c. Cumana 50. h. t. ita Layman in cit. c. 50. nam illi per se non faciunt unum corpus, seu Collegium; sed ministrant Ecclesiæ duntaxat ut personæ singulares, sicuti annotavit gloss. recepta in c. penult. V. Assissios, de Cleric. non resid. & constat ex c. dilecta, 14. junct. gloss. V. nec sint unum corpus, de excess. Prælator. ubi habetur, quòd ejusmodi Clerici, servientes Ecclesiæ, non possint habere sigillum in communi.

Collig. 2. etli Collegium sive Ecclesiasticum, sive civile, ab initio constitui non possit, nec ejus jura conferri, nisi saltem tres sint, qui congregentur: si tamen semel constitutum sit, ejus jura conservari posse in duobus, imò etiam in uno, c. nullus, 1. de elect. ibi: in Ecclesia, ubi duo, vel tres fuerint in Congregatione, nisi eorum electione canonica, Presbyter eligatur, sic Lucius Papa, & Barbotia in c. nullus cit. sed si sit tantùm unus, se ipsum eligere non poterit, argum. c. per nostras, 26. de jure Patronatus, ibi: nullus se potest ad personatum alicujus Ecclesiæ præsentare quantumcunque idoneus sit, & quibuscunque studijs, & meritis adjuvetur.

Quæstio nunc est 1. an omnes, qui 1824. sunt de Collegio, vel Capitulo, habeant vocem activam, seu jus eligendi? Resp. habere eos tantùm, qui sunt in sacris, ex Trid. sess. 22. c. 4. de reform. ibi: quicumque in Cathedrali, vel Collegiata, sæculari, vel regulari Ecclesia divinis mancipatus officijs, in Subdiaconatus ordine saltem constitutus non sit, vocem in hujusmodi Ecclesiis non habeat in Capitulo, etiam si hoc sibi ab alijs liberè fuerit concessum. Sufficit tamen, quòd Canonicus in principio electionis, esto non initio vacationis, sit in sacris, gloss. in Clem. 2. de atate, & qualit. V. constitutus. Et sic Canonicus non constitutus in sacris electioni interfit, electio ob id non est irrita, sed ejus suffragium non est numerandum, secundùm Azor cit. l. 3. c. 11. q. 20. quia vox ejus est vox non habentis facultatem eligendi. Et ideo Canonicus, qui nondum est constitutus in sacris, non est expectandus, licet ordinari velit infra terminum eligendi à

D d d

di à

di à jure præfixum; id, quod etiam dicendum est de Capitulari impubere, cujus pubertas citò finiretur; & absente, qui alioquin vocatus venire non potest, aut non vult: & de excommunicato, parato absolutionem procurrare; & de Novitio, in brevi professuro; sic glossa in *Clement. 2. cit. V. constitutus*, Vid. Azor p. 2. lib. 6. c. 14. quest. 6. in fin. Unde si initio vacantis Ecclesiæ nullus è Canonicis, seu Capitularibus esset in Sacris, jus eligendi ad Superiorem devolveretur, sed obligatum expectare terminum electioni præfixum, ita, ut si ad illum terminum interim aliqui eorum susciperent Ordinem Sacrum, devolutioni non esset locus, *argum. c. comissa, de elect. in 6.* de quo Laymann lib. 3. *Theolog. Moralis tract. 4. c. 16. num. 12.*

1825.

Questio est 2. an ex consuetudine, vel privilegio, illi etiam, qui de Collegio non sunt, interesse electioni possint? Respond. quòd sic, ex *c. Cumana 5. de elect. junct. gloss. V. consuetudine*, quod maximè procedit de Principibus, & Patrono, ac eo etiam, qui est in quasi possessione juris eligendi, aut præsentandi. Hinc ulterius dicendum, quòd ejusmodi præsumptus Elector (qui scilicet est in quasi possessione juris eligendi) validè eligat, ac præsentet, licet postmodum in judicio causà cadat. Nam prædicti actus eligendi, vel præsentandi censentur fructus beneficii, aut patronatus. Unde sicut possessor *bonæ fidei* fructus validè alienat; sic præsumptus Elector validè eligit; Streinius p. 1. *Jur. Can. tit. 6. §. 2. n. 4.*

Dixi ex consuetudine eos etiam, qui de Collegio non sunt, interesse electioni posse, prout apertè constat ex *c. Cumana*. Verum interesse *cum jure suffragii*, non dat, nisi consuetudo legitimè præscripta; nec ex eo, quòd tales duabus Episcoporum electionibus priùs interfuerint, ritè constat, id eis competere de consuetudine præscripta, licet eorum vota fuissent inquisita, vel ipsi aliquos elegissent. Hujus ratio est, quia textus expressè loquitur de *consuetudine præscripta*; & quamvis aliàs nomen *consuetudinis* absolute prolaturum non necessariò, & indefinitè debeat intelligi *præscripta*; si tamen versemur, ut in præsentanti, circa materiam acquisitæ facultatis, seu juris, aut natæ obligationis, nomine consuetudinis intelligenda est legitimè præ-

scripta: quia per eam solam jus nascitur, aut obligatio alteri imponitur. Vid. Suarez de *legib. l. 7. c. 8. à nu. 17.*

Ex eodem *c. cumana* sequitur, eum, qui est in possessione unius juris eligendi, non eo ipso esse in possessione alterius à priori separabilis, constat ex casu in *c. cit. c. proposito*: nam licet Clerici, qui non sunt de Capitulo Ecclesiæ, de cujus Prælati electione agitur, probent se consuevisse cum aliis eligere *Scrutatores*; ex hoc tamen non satis censentur probasse, se per illam consuetudinem obtinuisse, *jus dandi suffragia pro Prælato*. Cum enim hoc sit contra jus commune, ac exorbitans, certa etiam postremi juris requiritur probatio, ut habetur ex *c. constitutis, 47. h. t.*

Dixi 2. valere electionem, factam ab Electore *præsumpto*, ex possessione, vel quasi possessione juris eligendi; quod intellige, si possessio sit bonæ fidei. Nam secus est, si sit malæ fidei. Tunc enim suffragium ejus non valet; quia malæ fidei possessor nullum ex possessione sua commodum, seu fructum percipere debet, *L. mala fide, C. de conditione ex lege*. Quamobrem etiam ipso contradicente utiliter fiet protestatio, quod ejus suffragium valere nolint, nisi de jure, vel consuetudine præscripta valere debeat, uti hic Innocentius tradit *num. 4. V. protestatione*.

1827.

Questio est 3. penes quos sit jus eligendi in secularibus? Resp. esse penes Canonicos, puberes, & sanæ mentis. Nam impuberes (sine distinctione, an malitia suppleat, vel non suppleat ætatem, cum Canones non distinguant) carent suffragiò, *c. ex eo, 32. h. t. in 6.* ubi Bonifacius VIII. cuidam Ecclesiæ Cathedralis Canonico, *in pupillari ætate constituto, & conquerenti*, quòd cum aliis Canonicis ad electionem Episcopi non fuerit vocatus, respondit: ex eo, quòd ad electionem Episcopi, *qua te in pupillari ætate*, in tua Ecclesia extitit celebrata, cum cæteris ejusdem Ecclesiæ Canonicis non fuisti admittus: *de contemptu conqueri, aut electionem eandem impugnare non potes*. Cum tam juris, quàm rationis existat: *ut tales* (cum discretionem careant) *ad præstandum in electione suffragium nullatenus admittantur*. Ex quo vides, non obstare, non esse vocatos; Zoësius in *tit. de elect. num. 3.* in Regularibus autem penes Monachos, vel expressè

presè, vel tacitè professos, *cit. c. ex eo*; non tamen penes laicos, seu conversos, cum hi non sint in Sacris; Zoësius *cit. num. 7.* & patet ex textu *cit. c. 32.* ibi: in Ecclesiis quoque Regularibus, vel monasteriis, ij, qui non sunt tacitè vel expressè professi, non debent cum professis, vel conversis laici cum Clericis electionibus interesse, nisi consuetudo diuturna aliud præscripserit; quando autem in *c. Massana*, 56. eod. reprobatu consuetudo, qua laici cum Clericis electionem faciant, sermo est de laicis secularibus, non Regularibus, & conversis.

Quæstio est 4. an, si habeantur sufficientia suffragia electorum habilium, electio vitietur ex eo, quòd inter electores sit unus inhabilis, v. g. excommunicatus? Respond. quòd non, *argum. c. cum Wintonensis* 25. *h. tit.* ibi: nos igitur attendentes, quòd isti post primam electionem admiserant illos, ad celebrandam secundam, & quòd decretum Concilij memorati decrevit hujusmodi præsumptores una vice duntaxat eligendi potestate privatos, quoniam electio, quam coram nobis celebrare volebant, non jam secunda, sed tertia concurrebat: ad eligendum illos censuimus admittendos. Nam utile per inutile non vitietur; intellige, quando separari possunt; sed hoc intellige, si excommunicatus sit ignoranter admissus ad electionem; Zoësius *cit. num. 8.* sermo autem est de excommunicatione majori: si autem scienter, & voluntariè sit admissus, censet Zoësius *cit. num. 9.* in praxi non esse recedendum à communi opinione, docente, illo casu electionem vitari; quod tamen limitat jure novo ad casum excommunicati scienter & voluntariè admissi, qui non sit tolleratus, juxta Extravagant. Martini V. *ad evitanda*; quia valor electionis tali casu non est tam in favorem excommunicati, quàm communitalis. Idem procedere vult in excommunicato occulto, *arg. L. Barbarius, ff. de offic. Prætoris*, & in excommunicato denunciato, sed ignorato; Abbas in *c. ad nostram de jurejurando*. Cardinalis tamen etiam nominatim excommunicatus, seu denunciatus, repelli non potest ab eligendo Papa, per *Clementin. 2. §. caterum de elect.* ut evitetur schisma; & confirmatur ex constitutione Gregorij XV. incip.

Tom. I.

Æterni Patris Anno 1621. XVII. Kalend. Decemb.

Quæstio est 5. an suspensus sit inhabilis ad eligendum? Resp. quòd non, intellige, nisi sit suspensus ab officio, & denunciatus; sic Abbas in *c. cum inter, h. tit. n. 6.* Zoësius *cit. num. 15.* Nam suspensio ab officio intelligitur non tantum quoad potestatem ordinis, sed etiam jurisdictionis; idem dic de suspensio simpliciter. Similiter interdictus non privatur jure eligendi, quia hæc pœna est solum quoad divina officia, nec extendi debet; excipe, nisi violaverit interdictum personale, vel locale, *c. 1. de postulat. Prælat. c. is, qui, & is verò de sentent. excommunicat.* Pari ratione valida est electio facta ab irregulari; nam licet irregularitas faciat inhabilem ad beneficia obtinenda, non tamen privat ipso jure obtentis, nec fructibus, inter quos numeratur potestas eligendi; Zoësius *cit. n. 17.*

Quæstio est 6. quæ sit pœna scienter eligentium indignum? Resp. eos, qui scienter indignum elegerunt, pro illa vice privatos esse facultate eligendi, & tali casu jus eligendi esse penes alios Capitulares, qui in electionem indigni non consenserunt, licet numerò pauciores sint, *ex cit. c. Wintonensis*, & Abbas ibidem *num. 2.* Vid. *num. 1805.* quod verum est, etsi tantum unus superesset, qui non consentit in indignum, glossa in *c. perpetuo*, 7. *hoc tit. in 6.* sed hoc accipe, si sequatur electio: non autem, si secus, ut constat ex textu hujus *c. 7.* ibi: perpetuo sanctionis oraculo declaramus, quòd scienter in electionibus nominantes indignum, propter suffragium in scrutinio præstitum (nisi a deo in eo perseverint, quòd ex votis eorum communis electio subsequatur) nequaquam eligendi potestate privantur. Licet pro eo, quòd indignum nominandò, scienter contra conscientias suas agunt: & divinam vindictam, & Apostolicæ ultionis metum (quem qualitas facti suaserit) possint non immeritò formidare.

In quæstione autem, an quis presumatur scienter indignum elegisse: negat Molina *de jure primogenit. l. 2. c. 4. n. 48.* affirmat verò Sarmiento apud Zoësum *cit. n. 19. per L. qui cum alio*, 19. *ff. de reg. juris*, ubi, qui cum alio contrahit, gnarus esse debet conditionis ejus, & per *c. fin. §. si quis*.

D d d 2

Clara-

clandest. despons. ubi in simili præsumatur ignorantia affectata; & ideo in *c. innotuit*, 20. *de elect.* ejusmodi ignorantia probanda est, secundum dicta alibi. Et quamvis verum sit, quod præsumatur ignorantia, ubi scientia non probatur, *reg. 47. in 6.* hoc tamen non procedit, quando quis ex officio tenetur inquirere de alieno facto *c. quamvis*, 10. *de reg. juris*: ibi: *non potest esse Pastoris excusatio, si lupus oves comedit, & pastor nescit*; & ideo eadem pœna procedit in scienter confirmante indignum *c. postquam*, 3. & *c. nihil* 44. *h. t.*

1832.

Questio est 7. an electio Episcopi, vel Prælati Ecclesiastici, facta sive à solis Laicis, sive simul cum Clericis, teneat, in quantum est à Laicis? Resp. quod non; & quidem sic, ut electioni per eosdē se factæ consentiens hoc ipso sit inhabilis, *c. quisquis*, 43. *h. t.* ibi: *quisquis electioni de se factæ per secularis potestatis abusum consentire præsumpserit, contra canonicam libertatem: & electionis commodo careat, & ineligibilis fiat, nec absque dispensatione ad aliquam valeat eligi (dignitatem) qui verò electionem hujusmodi, quam ipso jure irritam esse censemus, præsumpserint celebrare, ab officijs & beneficijs penitus suspendantur, per irrevocabilem eligendi tunc potestate privati, & c. Masfana*, 56. *eod.* ibi: *edicto perpetuo prohibemus, ne per Laicos cum Canonicis Pontificis electio præsumatur.* Quæ si fortè præsumpta fuerit, nullam obtineat firmitatem, non obstante contraria consuetudine, quæ dici debet potius corruptela. Quod verum est etiam de electione Prælati inferioris, licet in *cit. c.* fiat mentio solum de electione Episcopi. Nam ratio decisionis ibi data, quia *jus eligendi non cadit in Laicum*, communis est etiam illis electionibus; intellige autem, si Laici admittantur ad coeligendū; non autem, si præcisè ad interessendum propter utilitatem Ecclesiæ, & c. per Laicos autē hic intelliguntur seculares, *cit. c. quisquis*, *h. t.* Nec ejusmodi Laicos juvat consuetudo, aut præscriptio; cum hæc requirat possessionem, cujus sunt incapaces Laici, ut nec possit ijs concedi per Capitulum, *c. Sacrosancta*, 15. *h. t.* nam compositio, à quibusdam Abbatibus Cluniacen. facta cum Comite de Varena, ut in optione Comitibus esset,

unum de duobus, quos Abbas duxerit nominandos, ad Prioratum Ecclesiæ, cuius ipse Patronus erat, à Pontifice reprobata est, ut habetur in *cit. c.* ibi: *attendentes itaque, quod jus eligendi in Collegiata Ecclesia non cadit in laicum*, & ideo id esset perniciosum exemplo, & redundaret in dispendium Ecclesiasticæ libertatis: volumus, ut dictum Prioratum liberè possis (non obstante compositione ipsa) sicut alios Prioratus tibi subditos ordinare, denuntiando ordinationem factam Patrono, ut suum, si voluerint honestum impartiat assensum. Nec obstant, quæ leguntur in Decreto de jure olim Imperatoribus concessio, eligendi summum Pontificem; hodie enim illis hoc ademptum est, ut pluribus ostendit Zoësius *loc. cit. n. 22.* Advertente tamen juxta Pirhing *de elect. n. 18.* electionem factam à Clericis simul & Laicis, probabiliter valere ex solis suffragijs Clericorum, si non consentiant in suffragia Laicorum, vel ignoranter illos admittant, vel quia prohibere non possunt, vel quia per gravem metum coacti sunt illos admittere; quia (saltem in casu protestationis contrariæ) utile per inutile non debet vitari, quando ab invicem separari possunt, *arg. c. fin. de procurat.* Et ideo hodie jus eligendi summum Pontificem est penes Cardinales, à quibus electus, non aliàs, pro Pontifice habendus est, quàm si duæ præsentium partes in eum consentiant, *c. licet*, 6. *h. t.* & pluribus *c. 3. eod. in 6. cum Clem. 2. eod.*

1833.

Questio est 8. an etiam electio, vel institutio Canonici in Ecclesiis Cathedralibus sit penes Capitulum? Resp. creationem, vel collationem Canonicatum in Ecclesijs Cathedralibus de jure communi spectare vel ad Episcopum simul, & Capitulum, ut tradit glossa in *c. cum Ecclesia*, 31. *h. t. V. postulavit*; vel ad solum Episcopum de consilio Capituli, *c. cum ex injuncto, de heretic. c. 1. de Capell. Monach. arg. c. Novit, de his, quæ sunt à Pralat.* Si præbendæ Canonicales sint creatæ, vel institutæ ex communibus bonis Ecclesiæ, æquum est, ut collatio Canonicatum fiat cumulativè ab Episcopo, & Capitulo; & sic esse institutas, præsumitur, si præbendæ non sint patronatæ; si autem habeant Patronum, præsentatio ad hunc, insti-

institutio ad Episcopum pertinet; Abbas in c. *Ecclesia cit. n. 4.* Dixi: de iure communi. Nam, de consuetudine ad solum Capitulum pertinere potest, c. *cum Ecclesia, cit. ibi*: absolvere studeas Canonicos sæpe dictos, maximè, *sifit notorium, quod in Thufcia generalis consuetudo seruetur, ut in cathedralibus Ecclesiis solum Capitulum, irrequisito Episcopo, eligendi Canonicos habeat facultatem.*

Not. autem, si Ecclesia sit non numerata, hoc est, si in ea non sint distinctæ præbendæ, nec certus, nec determinatus numerus Canonicorum, seu Conventualium, & per negligentiam eorum intra sex menses non provideatur, potestatem providendi non devolvi ad Superiorem ipso iure (quia tales præbendæ non censentur vacare, c. *ex parte, 10. de concess. præbend.*) neque ipsum posse supplere negligentiam Canonicorum; glossâ hic V. *longo*, id, quod breviter exponit Rubrica cit. c. *Ex parte*, ibi: *in Ecclesiis non numeratis vacatio præbendarum, seu Canonicatum possibilis non est: nec fit ibi devolutio ad Superiorem ex negligentia semestri in non providendo Ecclesie de ministris*: posse tamen à Superiore, v. g. Episcopo, certum tempus assignari Canonicis, intra quod Ecclesiæ de necessarijs Ministris provideant, alioquin eo elapso poterit ipse providere, *arg. c. irrefragabili, 13. §. Excessus, de offic. ordin.* ubi Pontifex loquens de negligentia Capituli in corrigendis excessibus Canonicorum, ait: excessus tamen Canonicorum Cathedralis Ecclesiæ, qui consueverunt corrigi per Capitulum, per ipsum in illis Ecclesiis, qui talem hædenu consuetudinem habuerunt, *ad comonitionem, vel iussionem Episcopi corrigantur intra terminum competentem ab eo præfigendum*: alioquin ex tunc Episcopus, Deum habens præ oculis, ipsos, ut animarum cura requirit, per censuras Ecclesiasticas corrigere non postponat.

ARTICULUS III.

De qualitatibus requisitis in elegendo ad Pralaturam.

1834. DE his agitur in c. *Cum in cunctis, 7. h. t.* quod desumptum est ex Concilio Lateranensi, ubi Alexander III. sic lo-

quitur: cum in cunctis sacris ordinibus, & Ecclesiasticis ministerijs, sint *atatis maturitas, gravitas morum, & literarum scientia* inquirenda: multò fortius in Episcopo hæc oportet inquire: qui ad curam aliorum positus, in se ipso debet ostendere, qualiter alios in Domo Dei oporteat conversari. Eapropter, ne, quod de quibusdam pro necessitate temporis factum est, trahatur à posteris in exemplum: præsentis decreto *statuimus*, ut nullus in Episcopum eligatur, *nisi qui jam tricimum annum atatis exegerit, & de legitimo matrimonio sit natus*, qui etiam *vitâ & scientiâ commendabilis demonstretur*. Ex quo vides legalem atatem ad consequendum Episcopatum requisitam, esse annum trigésimum completum, quod in Episcopo est speciale. Nam in alijs dignitatibus inferioribus, tam Ecclesiasticis quàm sæcularibus, sufficit, annum à lege, vel canone præfixum, esse inchoatum, ut notat gloss. c. *Cum in cunctis, V. exegerit*. Sed plura de qualitate atatis dicentur infra, tit. 14. de atar. qualit. in ord. præficiend. Quamvis autem gloss. in c. *unic. de atar. & qualitate, in 6. V. compleverint*, asserat Episcopum esse posse, qui trigésimum ingressus est annum, eò quod verbum *exegerit*, cit. c. *cum in cunctis*, non iudicet perfectum tempus; tamen requiri completum, seu *annum trigésimum explevisse*, expressis verbis declaravit Gregorius XIV. constitutione suâ publicâ, 15. Maij, 1591. apud Barbosam in cit. c. *cum in cunctis*, à n. 16. ubi eandem atatem requiri in promotione ad Cardinalatum, deducit ex Tridentino *sess. 24. de reform. c. 1.*

§. I.

De Scientia literarum, requisita in promovendo.

1835. CIRCA istam qualitatem multa salubria præscripta sunt. Jure communi in *tit. c. cum in cunctis*, in promovendo ad Episcopatum, exigitur *scientia conveniens*, nimirum statui, & muneris, licet non sit *eminens, c. nobis 19. modò sufficiens*. Tridentinum etiam *de reform. sess. 22. c. 2.* ait, talem ejusmodi scientiâ pollere debere, *ut satisfacere possit necessitati muneris sibi imponendi*. Et quamvis absolutè loquen-